

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3232/2021
29.09.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић, Драгане Бољевић, Катарине Манојловић Андрић и Јелене Ивановић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ББ из ..., ВВ из ... и ГГ из ..., које заступа Маја Миљевић адвокат из ..., против туженог ЈКП за превоз путника „Аутотранспорт-Панчево“ у ликвидацији из Панчева, кога заступа Саша Левнајић адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2583/21 од 07.07.2021. године, на седници одржаној 29.09.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2583/21 од 07.07.2021. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2583/21 од 07.07.2021. године и Основног суда у Панчеву П1 318/19 од 14.04.2021. године тако што се **ОДБИЈАЈУ** као неосновани тужбени захтеви тужилаца да им тужени исплати, за период од августа 2016. закључно са августом 2019. године, износе од по 48.716,38 динара, на име разлике између припадајуће и исплаћене накнаде трошкова за исхрану у току рада и 85.309,11 динара, на име разлике између припадајуће и исплаћене накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора, свима у појединачно опредељеним месечним износима са законском затезном каматом као у коначно постављеном тужбеном захтеву од 10.03.2021. године и да им на захтеване износе обрачуна и уплати доприносе за обавезно социјално осигурање.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужиоци да накнаде туженом трошкове парничног поступка у износу од 45.000,00 динара у року од осам дана од достављања преписа ове пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П1 318/19 од 14.04.2021. године, ставом првим изреке, дозвољено је преиначење тужбе од 10.03.2021. године. Ставом другим изреке, усвојени су тужбени захтеви тужилаца и обавезан тужени да им за период од августа 2016. закључно са августом 2019. године исплати износе од по 48.716,35 динара на име разлике између припадајуће и исплаћене накнаде трошкова за исхрану у току рада и по 85.309,11 динара на име разлике између припадајуће и исплаћене накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора, свима у појединачно опредељеним месечним износима са законском затезном каматом. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да за тужиоце на досуђене износе обрачуна доприносе за

обавезно социјално осигурање и уплати доприносе за пензијско-инвалидско осигурање Републичком фонду ПИО, за здравствено осигурање Републичком заводу за здравствено осигурање и за осигурање за случај незапослености Националној служби за запошљавање. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да накнади тужиоцима трошкове парничног поступка у износу од 246.751,84 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, позивајући се на члан 404. Закона о парничном поступку – ЗПП (посебна ревизија).

Имајући у виду да је тужени ревизијом указао на другачије правне ставове изражене у пресудама ревизијског суда у истоврсним споровима, Врховни касациони суд налази да су у конкретном случају испуњени услови из члана 404. став 1. Закона о парничном поступку да се ревизија сматра изузетно дозвољеном, па је донео одлуку као у ставу првом изреке на основу члана 404. став 2. ЗПП.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени је јавно предузеће чији је оснивач Град Пранчево. Тужиоцима, као својим запосленима, тужени је утуженом периоду обрачунавао и исплаћивао месечну накнаду трошкова за исхрану у току рада од 2.700,00 динара бруто и за регрес за коришћење годишњег одмора од 1.000,00 бруто, у складу са Програмом пословања важећим за предметне године и Правилником о раду којим су исплате по овим основама планиране у износима који су важили пре доношења Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, који је ступио на снагу 28.10.2014. године. Након доношења овог закона закључен је Посебни колективни уговор за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије („Службени гласник РС“, број 27/15, ступио на снагу 26.03.2015. године) и Посебни колективни уговор за јавна и јавно-комунална предузећа Града Панчева („Службени гласник РС“, број 59/2015, ступио на снагу 03.07.2015. године). Оба поменута колективна уговора садрже идентичне одредбе (у чл. 65. и 66. први, а у чл. 84. и 85. други) према којима, у складу са општим актом и уговором о раду запослени има право на накнаду трошкова за исхрану у току рада са припадајућим порезима и доприносима у најмањем дневном износу од 250,00 динара (бруто) и право на накнаду трошкова за коришћење годишњег одмора најмање 1/12 месечно од 75% просечно исплаћене зараде по запосленом у Републици Србији, према последњем објављеном податку Републичког органа надлежног за послове статистике за претходну годину. Тужиоци су, након ступања на снагу поменутих посебних колективних уговора, закључили анексе уговора о раду у којима је наведено да имају право на накнаду трошкова у складу са законом, посебним колективним уговором и колективним уговором Републике Србије, посебним колективним уговором и општим актом.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да тужиоци основано потражују износе мање исплаћене накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, у складу са посебним колективним уговорима, да се правила из члана 4. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава не односе на накнаду за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, па су зато усвојили постављене тужбене захтеве.

По оцени Врховног касационог суда, овакво становиште нижестепених судова није правилно.

Законом о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“, бр. 116/14, у даљем тексту: Закон) прописано је да се њиме привремено уређује основица, односно вредност радног часа, вредност бода и вредност основне зараде за обрачун и исплату плата, односно зарада као и других сталних примања изабраних, именованих, постављених и запослених лица код корисника јавних средстава, са циљем очувања финансијског система у Републици Србији и система плата и зарада у јавном сектору (члан 1). У смислу Закона, платом се сматра зарада запосленог код корисника јавних средстава утврђена у складу са законом који уређује радне односе, односно плата изабраног, именованог и постављеног лица и лица запосленог код корисника јавних средстава утврђена у складу са законом који уређује плату у државним органима, органима локалне власти, организацијама обавезног социјалног осигурања и јавним службама (члан 3. став 1). Истим Законом прописано је (члан 4) да су ништаве одредбе општег или појединачног акта донетог за време примене овог закона, којима се повећавају основице, коефицијенти и други елементи, односно уводе нови елементи на основу којих се повећава износ плате и других сталних примања код субјеката из члана 2. овог закона (корисника јавних средстава, што је и тужени у конкретном случају).

Пошто је тужени корисник буџетских (јавних) средстава на њега се, осим поменутог Закона, примењују и Закон о буџету и Закон о буџетском систему, тако да обавезе које преузима морају одговарати апропријацији која му је одобрена за ту намену у одговарајућој буџетској години (члан 54. Закона о буџетском систему).

Под зарадом се сматрају примања из радног односа, између осталог и накнада за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, што произлази из одредбе члана 105. Закона о раду, а појам зараде у складу са Законом подразумева зараду увећану у складу са законом који уређује радне односе. Другачијим тумачењем појма зараде не би био испуњен циљ Закона (члан 1) јер би то значило његову селективну примену, имајући у виду и да коефицијент за обрачун плата, изабраних, именованих и постављених лица и запослених у складу са Законом о платама у државним органима и јавним службама садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, на које се као на запослене код туженог примењује Закон.

С обзиром да су правила из наведених закона императивне природе и морају се безусловно поштовати без права да се у њима било шта мења, код буџетског финансирања плата код туженог није могуће применити корективно правило из члана 8. став 2. Закона о раду према коме општим актом и уговором о раду могу да се утврде већа права и повољнији услови рада од права и услова утврђених законом, као и друга права која нису утврђена законом, осим ако законом није друкчије одређено. Ово из разлога што је управо Законом одређен друкчији начин утврђивања основице за плате. Будући да посебан колективни уговор мора бити сагласан закону, како је то прописано чланом 4. став 1. Закона о раду, ништаве су одредбе оба поменута посебна колективна уговора који су донети након ступања на снагу Закона, и стога не могу да производе правно дејство (који и сам одредбом члана 4. прописује санкцију ништавости у оваквом случају).

На основу изложених разлога, одлучено је као у четвртом ставу изреке, применом члана 416. став 1. ЗПП.

Одлука о трошковима поступка донета је сходном применом одредаба чл. 165. став 2. и 163. ст. 1. и 2, 153. став 2. и 154. ЗПП и Тарифе о наградама и накнадама

трошкова за рад адвоката. Туженом су, с обзиром на постављени захтев, досуђени трошкови целог поступка у укупном износу од 45.000,00 динара, од чега износи од: 9.000,00 динара за састав одговора на тужбу и по 18.000,00 динара за састав жалбе и ревизије, док му нису признати издаци на име судске таксе јер није определио не само њихове износе, већ ни врсту поднесака односно одлука за које тражи накнаду.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић